

Hanna Sarkkinen vas

Kirjallinen kysymys Fennovoimahankkeeseen liittyvistä epäselvyyksistä

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitus ilmoitti keskiviikkona 5.8.2015, että se katsoo Fennovoiman Pyhäjoen ydinvoimahankkeessa eduskunnan edellyttämän 60 % kotimaisen omistusosuuden täyttyvän ja näin ollen rakennuslupaprosessin voivan jatkaa.

Myöntäessään uuden periaateluvan Fennovoiman hankkeelle joulukuussa 2014 eduskunta edellytti, että 60 % kotimainen omistusosuus on varmistettava ennen rakennuslupahakemuksen jättämisen takarajaa 30.6.2015. Fennovoima jättikin rakennuslupahakemuksen määräaikaan mennessä, mutta työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen mukaan kotimaisen omistusosuuden vaade ei täyttynyt. Fennovoimalle annettiin kuitenkin eduskunnan alkuperäisen päätöksen vastaisesti yllättäen jatkoaikaa täydentää kotimaista omistuspohjaa, vaikka koko ajan oli annettu ymmärtää, että kesäkuun lopun määräaika on ehdoton. Pääministeripuolue Keskustan kansanedustaja, periaatepäätöksestä mietinnön laatineen viime eduskuntakauden talousvaliokunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen kertoi vielä kannanotossaan 26.6.2015 seuraavasti:

"Eduskunnan päätös aikatauluksi Fennovoiman rakennusluvan hakemiselle on yksiselitteisen selvä, kertoo eduskunnan varapuheenmies ja Keski-Suomen kansanedustaja Mauri Pekkarinen (kesk.).

- Lupa on haettava 30.6.2015 mennessä. Päätös on kirjoitettu talousvaliokunnan mietintöön ja se tuli koko eduskunnan päätökseksi. Maan hallitus eikä ministeriö voi poiketa aikataulusta.

Samoin Pekkarisen mukaan on selvää, että Fennovoiman kotimaisen omistuksen on oltava vähintään 60 prosenttia. Myös se on kirjattu kyseiseen päätökseen."

Myös elinkeinoministeri Olli Rehn yhtyi vielä 26.6.2015 Pekkarisen kantaan ja totesi STT:n haastattelussa, että Fennovoiman rakentamisluvan aikataulussa ei ole joustovaraa. Vastoin muuttaman päivän takaisia puheita maan hallitus kuitenkin käveli eduskunnan yli ja poikkesi eduskunnan säätämästä ehdottomana pidetystä takarajasta.

Keskiviikkona 5.8.2015 hallitus ilmoitti, että ydinvoimahankkeen kotimainen omistusosuus täyttyi kun valtion pääomistama energiayhtiö Fortum ja rakennusliike SRV ilmoittivat lähtevänsä mukaan ydinvoimalan omistajiksi ja kun valtion osaomistama Outokumpu ilmoitti laajentavansa

Kirjallinen kysymys KK 115/2015 vp

omistustaan yhtiössä. Käänte on sikäli erikoinen, että vain reilu kuukausi aiemmin 24.6.2015 Fortum ilmoitti pörssitiedotteessaan seuraavasti:

"Kuten on aiemmin julkistettu, Fortum neuvottelee venäläisen alueellisen energiayhtiö TGC-1:n uudelleenjärjestelystä. Neuvotteluissa ei kuitenkaan ole päästy tuloksiin, jotka mahdollistaisivat Fortumin päätöksen osallistua Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen. Mikäli neuvottelut myöhemmin etenevät ja Fortum saa enemmistöomistuksen TGC-1:n vesivoimatuotannosta, Fortum on sen jälkeen edelleen valmis osallistumaan enintään 15 prosentin vähemmistöosuudella ydinvoimahankkeeseen samoin ehdoin kuin muutkin suomalaiset tällä hetkellä mukana olevat yritykset. Neuvottelujen aikataulua ei ole mahdollista arvioida.

"Jatkamme neuvotteluja kaikkien osapuolten kanssa, mutta ne vievät oman aikansa. TGC-1:n omistusten uudelleenjärjestely ja vähemmistöosuus Fennovoiman ydinvoimahankkeessa ovat Fortumille kokonaisratkaisu, jonka molempien osien tulee toteutua", sanoo Fortumin väliaikainen toimitusjohtaja Timo Karttinen."

Fortumin kanta Fennovoiman hankkeeseen osallistumisesta on siis reilussa kuukaudessa muuttunut merkittävästi, sillä venäläisen TGC-1:n kanssa neuvotellut vesivoimakaupat eivät ole toteutuneet. Tavoiteltua kokonaisratkaisua ei ole syntynyt. Kuitenkin yhtäkkiä Fortum ei enää kytkäkään Fennovoimaan osallistumista ja vesivoimakauppoja yhteen. Pörssitiedotteen 5.8.2015 perusteella Fortum osallistuu Fennovoima-hankkeeseen vastentahtoisesti. Tiedotteessa sanotaan seuraavaa:

"Ydinvoiman rakentaminen täysin uudelle paikkakunnalle ei ole ollut tavoitteenamme, koska meillä on Loviisassa kaksi omaa ydinvoimayksikköä ja Fortum omistaa osuudet Olkiluodon yksiköistä, mutta näin Fennovoima-hankkeessa päästään eteenpäin valtioneuvoston hankkeelle asettaman aikataulun puitteissa, sanoo Karttinen."

Elinkeinoministeri Olli Rehn (kesk) kertoi tiedotustilaisuudessa 5.8.2015 käyneensä Fortumin kanssa keskusteluita 30.6. määräajan umpeutumisen jälkeen yhtiön mahdollisesta osallistumisesta Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen.

Ministeri Rehn on aiemmin suhtautunut Fennovoiman venäläisen Rosatom-yhtiön toteuttamaan ydinvoimahankkeen taloudelliseen, energiapoliittiseen sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiseen järjestytyteen epäillen. Ministeri Rehn kirjoitti 28.9.2014 Fennovoiman ydinvoimahankkeesta seuraavasti:

"Merkit viittaavat nyt siihen, että tästä Rosatom-sopasta on kehkeytymässä uusi ja vakava energia- ja teollisuuspoliittinen pohjakosketus. Uuteen venäläiseen ydinvoimaan tehtävä, taloudellisesti epävarma ja poliittisesti rujo investointi tulee myös syrjäyttämään vuosikausiksi tarpeelliset investoinnit uusiutuvaan, vihreään energiaan. Tätä menoa Suomesta uhkaa tulla epäonnistuneiden ydinvoimahankkeiden ulkomuseo, joka samalla putoaa keltasta vihreän talouden kehittämisen saralla."

Kirjallinen kysymys KK 115/2015 vp

Keskiviikkona 5.8.2015 Rehn kuitenkin ilmoitti puoltavansa hankkeen eteenpäin menoa. Vaikuttaakin siltä, että elinkeinoministeri Rehnin kanta on muuttunut 180 astetta vajaassa vuodessa vaikka hankkeen taloudellinen uskottavuus, energiapoliittinen järkevyyys ja ulko- ja turvallisuuspoliittiset epävarmuudet eivät ole kohentuneet. Sen osoittaa omistajien mukaan saamisen vaikeus määräaikaan mennessä, EU:n Venäjä-suhteiden edelleen heikkeneminen ja kesäkuussa nähdyt omituiset sotkut venäläiseksi bulvaaniksi osoittautuneen kroatilaisen Migrit Solarna Energija -yhtiön kanssa.

Ministeri Rehnin kannanmuutos hankkeen suhteen on ollut radikaali, sillä hän myös vieraili Venäjällä heinäkuun lopussa ja keskusteli Venäjän energia-asioista vastaavan varapääministerin Arkadi Dvorkovitshin kanssa yhtenä tarkoituksena ilmeisesti edistää ydinvoimahankkeen etenemistä. Vierailun aiheeksi ilmoitettiin "energiapolitiikan ajankohtaiset kysymykset". Rehn kertoo vierailun keskusteluista seuraavaa:

"Keskustelimme energiatalouden ja energiapolitiikan kysymyksistä, jotka heijastuvat vuosikymmenten päähän ja ovat Suomelle hyvin tärkeitä. Keskustelimme myös Fortumin mahdollisesta tiivistyvästä yhteistyöstä Gazpromin ja Rosatomin kanssa, jolla on oma mahdollinen heijastumansa Fennovoiman näkymiin."

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi ja millä perustein Fennovoima-hankkeelle annettiin lisää aikaa ohi eduskunnan asetaman, ehdottomana pidetyn alkuperäisen kesäkuun lopun takarajan,

onko hallitus käyttänyt omistajaohjausta ja painostanut valtio-omisteisen energiayhtiö Fortumin lähtemään mukaan Fennovoima-hankkeeseen ja millaisia keskusteluja hallitus on tarkalleen ottaen Fortumin johdon kanssa käynyt,

mihin seikkoihin perustuen ministeri Rehnin kanta ydinvoimahankkeeseen on muuttunut vuodessa niin radikaalisti, vaikka hanke sinänsä ei ole muuttunut ja

mitä ministeri Rehn ja Venäjän energia-asioista vastaava ministeri tarkalleen ottaen Moskovassa keskustelivat ja sovittiinko keskusteluissa jotain Fennovoima-hankkeeseen liittyen?

Helsingissä 6.8.2015

Hanna Sarkkinen vas